

Для того, щоб якомога раніше виявити обдаровану дитину, батькам та вчителям варто пам'ятати, що така дитина потребує до себе підвищеної уваги, тому що їй властиві особливі риси характеру, особливості у сфері мислення і в навчальній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Байбара Б.М. дослід у процесі навчання природознавства // Початкова школа. – 2000. – № 12. – С. 19-21.
2. Герцен А.И. Собрание сочинений. Т. 3. – М., 1972, с. 95.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: [навчальний посібник] – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Майхрук М. Збірник рівневих завдань з природознавства. – Тернопіль «Підручники і посібники» 2003 р.
5. «Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою, 1-4 класи». – К., «Освіта», 2013.
6. Волошин О.М. Скарбничка цікавинок з природознавства // Тернопіль. «Підручники і посібники» 1998 р. – 345 с.
7. Сосновская Е.Б. Методика преподавания природоведения // Учебник для ССУЗов. – М.: Приор, 2005. – 208 с.

Шевцова Г.Г.

аспірант,

Херсонський державний університет

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В ПРОЦЕСІ ВИХОВАННЯ ПОВАГИ ДО МАТЕРІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Складні процеси в суспільному житті українського народу, що супроводжуються економічними, соціальними проблемами та зміною системи загальнолюдських цінностей концентрували низку проблем, пов'язаних із духовно-моральним життям суспільства. Такі перетворення призвели до переосмислення факторів, від яких залежить якість навчання та виховання підростаючої молоді. Найголовнішим серед них вважається професіоналізм педагогів.

Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» перед освітянами поставлено завдання постійного підвищення професійного рівня й педагогічної майстерності.

Різні складові педагогічної майстерності вчителя були предметом наукових розвідок педагогів-класиків А. Макаренка, В. Сухомлинського. На сучасному етапі цю проблему вивчали: Е. Барбіна, Ф. Гоноболін, О. Духнович, А. Крупенін. Науковцями встановлені теоретичні підходи до змісту поняття педагогічна майстерність учителя, основні характеристики цього феномену.

Незважаючи на велику кількість наукових робіт з дослідження педагогічної майстерності вчителя, проблема удосконалення педагогічної майстерності в процесі виховання в молодших школярів поваги до матері залишилась поза увагою науковців. Саме особистісні якості педагога, його моральна культура та рівень професійної діяльності істотно впливають на розв'язання завдань морального виховання. З огляду на це метою нашої статті є дослідження педагогічної майстерності вчителя в процесі виховання в молодших школярів поваги до матері.

У науковій літературі педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі [2].

До таких важливих властивостей особистості або елементів педагогічної майстерності автор першого навчального посібника «Основи педагогічної майстерності» І. Зязюн відносить: гуманістичну спрямованість діяльності вчителя, його професійну компетентність, педагогічні здібності та педагогічну техніку [2].

Всі ці компоненти можуть інтегруватися в освітньому процесі під час виховання в дітей молодшого шкільного віку поваги до матері.

Теоретичне вивчення проблеми поваги дитини до матері в педагогічній, психологічній, філософській літературі дозволило нам розглянути повагу, як ушанування, звеличення матері за її заслуги та достоїнства, її позитивні якості. Повага до матері ґрунтується на любові до неї та визнаному авторитеті [4, с. 14].

Поважне відношення до матері припускає чуйність, чемність, делікатність, визнання достоїнств, заслуг, врахування прав, свободи, увагу до інтересів, праці, небайдужість до її емоцій, хвилювань, неможливість завдати їй шкоди.

Виховувати таку поведінку педагог-професіонал може на уроках та під час виховних заходів. Так, знання історії українського народу, національних традицій, які підносили святий образ жінки-Матері на п'єдестал пошани, учитель вміло може застосовувати у своїй педагогічній практиці.

Героїчне минуле нашої країни свідчить про унікальну заслугу та достоїнство української жінки-Матері перед суспільством – це постійне виконання обов'язку матері-Берегині своєї родини та народу [6]. Скільки приказок та прислів'їв, пісень, казок про мати склав наш народ! Всі вони можуть вміло бути вплетені учителем в уроки читання, української мови, народознавства, позакласного читання та в позаурочний час у сценаріях виховних заходів. (Хто матір і батька почитає, той навіки не гине. Не залишай батька і матері на старості років, і Бог тебе не залишить. З матір'ю жити – ні горя, ні нудьги не знати. Материнським словом Бог править). Виховання поваги до матері відображене в культурі й інших народів. Скільки виховного змісту має в собі ненецька народна казка «Зозуля»! Творчий підхід педагога при роботі з дітьми над цією казочкою дозволить малечам назавжди запам'ятати наслідки неповаги до рідної матусі. Тематичні бесіди, інсценізація казки – це ті методи, які дозволять вчителю «достукатись» до дитячих сердець.

Враховуючи принцип системності і послідовності виховання вчитель може виховувати шанобливе ставлення до рідної матусі й на уроках «Я і Україна», наприклад, при вивченні теми «Рослини України» у 1 класі (в 3 класі). Сама Природа-Мати, Земля-Мати підкреслює святий образ матері у живій природі: гілка дерева – це тендітність жінки, зелена травичка – це юність дівоча. А скільки дерев з жіночими іменами існують в природі України! Береза, тополя, верба, горобина, липа – всі вони вражають не тільки своєю красою, але, як мати-ненька, можуть своїми цілющими властивостями лікувати й оберігати родину, весь український народ. Окрему увагу заслуговує така рослина, як мати-й-мачуха. Учитель на уроці може розказати дітям легенду про цю квітку, за якої, якщо взяти листок мати-й-мачухи і прикласти до лица, то можна відчутти на дотик, що одна сторона листочка холодна й шершава (то мачуха), а інша – м'якенька й тепла, то мати. Кожний момент свого уроку учитель, як справжній творець, може зафарбовувати етичними малюнками. Навіть в наведеній ситуації варто повідомити дітям, що мачуха –

це не завжди груба, жорстока жінка. В історичному минулому нашої країни були жінки, які «піднімали на ноги» нерідних дітей, давали їм любов, турботу, освіту. Такий менталітет справжньої української жінки-матері.

Допоможуть учителеві реалізувати виховання шанобливого ставлення до матері уроки з розвитку мовлення, де доцільно використовувати обговорення оповідань, життєвих ситуацій, які б описували добрі та погані вчинки дітей по відношенню до своїх матусь, бабусь. Рекомендується доповнювати такі бесіди сюжетними малюнками, використанням відеоматеріалу, бо психологічною особливістю дітей молодшого шкільного віку є конкретно-образне мислення [1, с. 88]. Обов'язковим є закінчення таких бесід висновком педагога, який допоможе малечам правильно розібрати, оцінити ситуацію та розставити вірні акценти. Головним у виробленні шанобливого ставлення до рідної неньки має бути прагнення не отримати похвалу, нагороду, а прагнення відчувати насолоду від розуміння своєї необхідності, допомоги, турботи по відношенню до матусі. Використовуючи такі методи та прийоми, педагог може повністю реалізувати свої унікальні професійні та творчі здібності, а його авторитет буде вирішальний у вихованні шанобливого відношення до жінки-матері.

У реалізації виховання поваги до матері свої професійно-творчі здібності педагог може використовувати, застосовуючи такі масові форми виховної роботи як: тематичні класні години; фото-виставки («Моя домашня допомога матусі»); виставки творчості наших мам (вишивання, малювання); конкурси («Улюблена страва нашої родини»), зустрічі з видатними жінками, святкові заходи до 8 березня та до Свята матері (у травні); літературні вікторини; конференції. Вирішальну роль у підготовці та організації таких заходів відіграє сам учитель, який виступає тут ініціатором, організатором та ведучим. Від його підготовленості, особистої харизми, інтелектуальної культури залежить позитивний результат виховного процесу.

З огляду на сказане можемо стверджувати, що педагогічна майстерність учителя в процесі виховання поваги до матері є цілеспрямований та безперервний процес самовдосконалення, який передбачає: оволодіння новими педагогічними технологіями; підвищення психолого-педагогічної культур; прагнення до творчості, пошуку нових педагогічних засобів виховання; створення власних прийомів та методик, які підвищують ефективність виховного процесу в початковій школі.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: підручник / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
2. Зязюн І. А. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамушенко. – К.: Вища школа, 2004. – 208 с.
3. Ситникова М. И. Педагогические условия творческой самореализации личности молодого учителя: диссертация кандидата педагогических наук.: 13.00.08 / Ситникова Мария Ивановна – Белгород, 1995. – 215 с.
4. Український педагогічний словник / гол. ред. С. У. Гончаренко – К.: Либідь, 1997. – 206 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: посібник / М. М. Фіцула. – К.: «Академія», 2000. – 544 с.
6. Щербань П. М. Національне виховання в сім'ї / П. М. Щербань. – К.: ПП «Борівітер», 2000. – 260 с.